

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet/Tanszék	Magyar Irodalomtudományi Intézet
1.4 Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Kortárs irodalomelméleti irányzatok LLM6064						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	dr. Serestély Zalán						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	dr. Serestély Zalán						
2.4 Tanulmányi év	III.	2.5 Félév	6.	2.6. Az értékelés módja	E	2.7 A tantárgy típusa	Kö A

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	5	melyből: 3.2 előadás	3	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 A tantervben szereplő össz-óraszám	11	melyből: 3.5 előadás	6	3.6 szeminárium/labor	2
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					15
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					5
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					15
Konzultáció					
Vizsgák					
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	42				
3.8 A félév össz-óraszama	154				
3.9 Kreditszám	6				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• előadóterem
--	---------------

5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> szemináriumterem, vetítő, laptop
---	--

6. Elsajátítandó kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> Jártasság a teoretikus gondolkodásban; elmélet és gyakorlat korrelációja az irodalomtudományban és az irodalommal foglalkozás más területein Az irodalomelméleti alapfogalmak adekvát alkalmazása
Általános kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> Az irodalomelmélet nyelvhasználatának elsajátítása, alapfogalmainak meghatározása, adekvát alkalmazása Az irodalomelméleti fogalmaknak a kulturális jelenségek tanulmányozásában történő alkalmazása; az irodalmi beszéd a kultúra más beszédmódjainak kontextusában A modern irodalomtudomány irányzatainak, ezek módszereinek, szemléleti sajátosságainak ismerete Irodalomelméleti témájú igényes szövegek írása

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> Az irodalomelmélet elsődleges célja tájékozódást nyújtani a mai irodalomelméleti irányzatok között, az irodalommal foglalkozás reflektált gyakorlatának megalapozása.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> A fent megjelölt célnak megfelelően további célkitűzéseink: gyakoroltatni az elméleti szövegek olvasását és értelmezését, az irodalomelmélet és az irodalomtudomány más ágai (pl. irodalomtörténet) közötti elszakíthatatlan kapcsolatok megmutatása, valamint annak tudatosítása, hogy az irodalommal foglalkozás mindig valamilyen elméleti beállítódást feltételez.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
-------------	----------------------	--------------

1. Bevezetés	Beszélgetés	
2. Aktuális-e a posztkoloniális kritika? (Achille Mbembe, Gayatri Spivak, Edward Said, Homi K. Bhabha)	Előadás, beszélgetés	
3. Műfordítás és posztkoloniális kritika (Tejaswini Niranjana, Mahasweta Sengupta)	Előadás, beszélgetés	
4. Feminizmus a tudomány és a technika horizontján (Donna J. Haraway: Kiborg kiáltvány)	Előadás, beszélgetés	
5. Túl a jelentésen: a jelenlét előállítása (Hans-Ulrich Gumbrecht)	Előadás, beszélgetés	
6. Túl a jelentésen: a nyelv és a nem- emberi (Ullmann Tamás)	Előadás, beszélgetés	
7. Kortárs humanizmus-kritikák (Peter Sloterdijk, Széplaky Gerda)	Előadás, beszélgetés	
8. Átjárások: természet és kultúra, élő és halott, szerves és szervetlen (Bruno Latour)	Előadás, beszélgetés	
9. A tanúsítás nyelve (Jacques Derrida, Giorgio Agamben)	Előadás, beszélgetés	
10. Az idegen nyelve (Jacques Derrida, Julia Kristeva)	Előadás, beszélgetés	
11. Utópikus test, megdicsőült test, corpus (Michel Foucault, Giorgio Agamben, Jean-Luc Nancy)	Előadás, beszélgetés	
12. Összegzés	Beszélgetés	

Könyvészet

2. Gayatri Chakravorty Spivak – Suzana Mileskava: A felismerhetetlen ellenállás. (ford. Fenyvesi Kristóf). *Lettre*, 2008/tél.

Achille Mbembe: Mi az a posztkolonializmus? (ford. Mihancsik Zsófia). *Lettre*, 2008/tél.

Edward Said: *A szöveg, a világ, a kritikus*. (ford. Novák György). In Kiss Attila – Kovács Sándor

(szerk.): *Testes könyv I.* Ictus és Jate, Szeged, 1996, 307-331.

3. N. Kovács Tímea: *Kultúrák, szövegek és határok: a fordítás.* In Kálmán C. György, N. Kovács Tímea, Orbán Jolán (szerk.): *A fordítás mint kulturális praxis.* Jelenkor, Pécs, 2004.

Tejaswini Niranjana: *A szövegek és a kultúrák reprezentálása: Fordításelméletek és etnográfia.* In Kálmán C. György, N. Kovács Tímea, Orbán Jolán (szerk.): *A fordítás mint kulturális praxis.* Jelenkor, Pécs, 2004.

Mahasweta Sengupta: *A fordítás mint manipuláció: A képek hatalma, a hatalom képei.* In Kálmán C. György, N. Kovács Tímea, Orbán Jolán (szerk.): *A fordítás mint kulturális praxis.* Jelenkor, Pécs, 2004.

4. Donna J. Haraway: Kiborg kiáltvány: tudomány, technika és szocialista feminizmus az 1980-as években. *Replika*, 2005/51-52.

5. Hans Ulrich Gumbrecht: *A jelenlét előállítása. Amit a jelentés nem közvetít.* Ráció–Historia Litteraria Alapítvány, Bp., 2010.

6. Ullmann Tamás: *Túl a jelentésen. Sematizmus és intencionalitás 2.* L'Harmattan, Bp., 2019.

7. Peter Sloterdijk, Az emberpark szabályai. Válasz Heidegger humanizmus-levelére. *Jelenkor*, 2000/10, 1039–1040.

Széplaky Gerda: *Sötét és néma. Filozófiai esszék – irodalomról, filmről, képzőművészetről.* L'Harmattan, Bp. 2019.

8. Bruno Latour: *Sohasem voltunk modernek. Szimmetrikus antropológiai tanulmány.* Osiris, 1999.

9. Giorgio Agamben, A tanú, *A szem*, 2019. 01. 24.

Jacques Derrida: Adni – kinek? (A tudás paradoxona). (ford. Szabó László). *Vulgo*, 2000/3-4-5.

10. Jacques Derrida: *Az idegen kérdése: az idegentől jött. Negyedik előadás.* ford. Boros János és Orbán Jolán. In Biczó Gábor (szerk.): *Az Idegen. Variációk Simmeltől Derridáig*, Csokonai, Debrecen, 2004.

Julia Kristeva: *Önmaga tükrében idegenként.* ford. Kun János Róbert. Napkút Kiadó, 2010.

11. Michel Foucault: Utópikus test. *Tiszatáj Online*, 2014. 03. 22.

Giorgio Agamben: A megdicsőült test. *Híd*, 2011/8-9.

Jean-Luc Nancy: *Corpus*. Kijárat, Bp. 2013.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés, munkamódszerek megbeszélése	Megbeszélés	
2. <i>Biblia</i> és természet	Vitaindító, megbeszélés, interaktív eljárások	
3. Arab ökológiai mese a 10. századból	Vitaindító, megbeszélés, interaktív eljárások	
4. Ember-állat viszonyok <i>A dzsungel könyvében</i>	Vitaindító, megbeszélés, interaktív eljárások	
5. Ember-állat átváltozás: Kafka	Vitaindító, megbeszélés, interaktív eljárások	
6. Ember-állat átváltozás: William Gas	Vitaindító, megbeszélés, interaktív eljárások	
7. A szubjektum-objektum paradigma meghaladása: az ágencia	Vitaindító, megbeszélés, interaktív eljárások	
8. Állat és történetiség	Vitaindító, megbeszélés, interaktív eljárások	
9. Kapitalocén	Megbeszélés, interaktív eljárások	
10. Humanizmus, transzhumanizmus és poszthumanizmus	Vitaindító, megbeszélés, interaktív eljárások	
11. Állatok a gyermekirodalomban	Vitaindító, megbeszélés, interaktív eljárások	
12. Összegzés	Megbeszélés	

Kötelező olvasmányok:

2. *Szent Biblia*. (Károli Gáspár ford.). Magyar Bibliatársulat, Bp., 1999. (*Mózes öt könyve*)

Lynn White Jr: *Ökológiai válságunk történeti gyökerei*. In Lányi András – Jávor Benedek (szerk.): *Környezet és etika. Szöveggyűjtemény*. L'Harmattan, Budapest, 2005, 167–177.

David N. Livingstone: *Ökológiai válságunk történeti gyökerei: újraértékelés*. In Lányi András – Jávor Benedek (szerk.): *Környezet és etika. Szöveggyűjtemény*. L'Harmattan, Budapest, 2005, 178–200.

Jeanne Kay: *Az Ószövetség természetfelfogása*. In Lányi András – Jávor Benedek (szerk.): *Környezet és etika. Szöveggyűjtemény*. L'Harmattan, Budapest, 2005, 201–218.

3. A Tisztaság Testvérei: *Az állatok és az emberek pere a dzsinnek királya előtt. Arab ökológiai mese a 10. századból*. Corvina, Bp., 2010.

J. Baird Callicott: *Állatfelszabadítás és környezeti etika: újra együtt*. In Lányi András – Jávor Benedek (szerk.): *Környezet és etika. Szöveggyűjtemény*. L'Harmattan, Budapest, 2005, 153–164.

Mark Sagoff: *Állatfelszabadítás és környezeti etika: rossz házasság, gyors válás*. In Lányi András – Jávor Benedek (szerk.): *Környezet és etika. Szöveggyűjtemény*. L'Harmattan, Budapest, 2005, 142–152.

4. Rudyard Kipling: *A dzsungel könyve*. Helikon, Bp., 2016.

Bengi László: *A létezők láncolatának torlódásai és szakadásai. Állat, ember és technika együttállásai a századforduló novellisztikájában*. Alföld, 2018/1, 79–85. (http://alfoldonline.hu/wp-content/uploads/2018/03/alfold_201801.pdf)

Bényei Tamás: *Kipling Kolonoszban*. Jelenkor, 2007/7–8, 765–775. (<http://www.jelenkor.net/archivum/cikk/1279/kipling-kolonoszban>)

5. Franz Kafka: *Az átváltozás*. In Uő: *Elbeszélések*. Kriterion, Bukarest, 1978, 66–115. (<http://www.mek.iif.hu/porta/szint/human/szepirod/kulfoldi/kafka/atvaltoz/html/02atvalt.htm>)

Gilles Deleuze – Félix Guattari: *Kafka. A kisebbségi irodalomért*. Qadmon, Bp., 2009.

6. William Gass: *Rovarok rendje*. In Bart István (szerk.): *Entrópia. Mai amerikai elbeszélők*. Európa, Bp., 1981, 175–183.

Ariel Salleh: *Ökofeminizmus. Fordulat 25.* (<http://fordulat.net/?q=huszonotodik>)

7. Németh Zoltán: *Állati férj*. Kalligram, Bp., 2016.

Bruno Latour: *Ágencia az antropocén korában*. Prae, 2017/1, 3–20.

Deres Kornélia: *Cselekvő növények, állati ágensek – és kortárs színreviteleik*. Műút, 2019. 01.

25.

8. Selyem Zsuzsa: *Moszkvában esik*. Jelenkor, Budapest, 2016.

Dipesh Chakrabarty: A történelem klímájáról négy tételben. 2000, 2010/2. (<http://ketezer.hu/2010/02/dipesh-chakrabarty-a-tortenelem-klimajarol-negy-tetelben/>)

Gille Zsuzsa: Létezik-e szocialocén? *Fordulat* 25. (<http://fordulat.net/?q=huszonotodik>)

9. J. M. Coetzee: *Elizabeth Costello*. Art Nouveau, Pécs, 2003.

Szigeti Attila: Kapitalocén – avagy mibe kerül az olcsó természet? *Fordulat* 25. (<http://fordulat.net/?q=huszonotodik>)

Jason W. Morre: Az olcsó természet vége, avagy rájöttem, hogy nem kell félteni „a” természetet, meg is lehet szeretni a kapitalizmus válságát. *Fordulat* 25. (<http://fordulat.net/?q=huszonotodik>)

Marosán Bence Péter: Marxizmus és ökológia. Lehetséges kapcsolódási pontok a marxi elmélet és a mélyökológia között. *Korunk*, 2018/1. 38–48 (http://epa.oszk.hu/00400/00458/00638/pdf/EPA00458_korunk-01-2018_039-048.pdf)

10. Nemes Z. Márió: *A hercegprímás elsrja magát*. Libri, 2014.

David Roden: *Humanizmus, transzhumanizmus és poszthumanizmus*. *Helikon Irodalomtudományi Szemle*, 2018/4, 405–434.

(http://epa.oszk.hu/03500/03580/00012/pdf/EPA03580_helikon_2018_4.pdf)

Rosi Braidotti: A poszthumántudományok felé. *Helikon Irodalomtudományi Szemle*, 2018, 435–451. (http://epa.oszk.hu/03500/03580/00012/pdf/EPA03580_helikon_2018_4.pdf)

11. Állatok a gyermekirodalomban (Kányádi Sándor, Tandori Dezső, László Noémi, Tamkó Sirató Károly, Weöres Sándor, Csukás István, Nemes Nagy Ágnes gyermekversei)

Kisvakond és az ökokritika 1–3., *Prae*, 2009. (<https://www.prae.hu/index.php?route=article/article&aid=1734>, <https://www.prae.hu/article/1736-kisvakond-az-anarchista/> <https://www.prae.hu/article/1735-kisvakond-barkacsol/>)

9. A szakmai testületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A tantárgy tartalmának kialakításában figyelembe vettük mind a tantárgy oktatásának intézetünkben gyakorolt hagyományát, mind pedig más – hazai és főként magyarországi egyetemek – mai gyakorlatát.

10. Értékelés

A tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Ennek aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Az előadások anyagának kreatív alkalmazása, a felvetett kérdések beépülése a szemléletbe, gondolkodásba		
	A szakirodalom alapos ismerete, az összefüggések felismerése	A szakirodalom számonkérése (a vizsgadolgozat részeként)	50%
10.5 Szeminárium / Labor	Aktív részvétel a szemináriumi munkában, a szakirodalom ismerete, önálló dolgozat írása	<ul style="list-style-type: none"> • Minden órára kötelező az adott témához tartozó primér olvasmányok ismerete • Vitaindító tartása • Legfeljebb 2 hiányzás megengedett (illetve egy harmadik nagyon indokolt esetben és referátum ellenében) • A félév végén szemináriumi dolgozat benyújtása abból a témából, amelyből a hallgató vitaindítót tartott 	50%
10.6 Minimális követelmények			
<ul style="list-style-type: none"> • Részvétel a szemináriumokon • Aktív részvétel a szemináriumi beszélgetéseken • Szemináriumi dolgozat benyújtása • Szemináriumi vitaindító tartása 			

Data completării

**Semnătura titularului
de curs**

**Semnătura titularului
de seminar**

**Semnătura titularului
de curs practic**

11.04.2020

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament

17.04.2020

**Data avizării
la Decanat**

**Semnătura Prodecanului
responsabil**

Ștampila facultății

28.04.2020

